

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Repele Ferdinand 4/22.
(József tóherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre	600 Lej.
Fél évre	300 Lej.
Negyed évre	150 Lej.
Havonta	50 Lej.

Hirdetések díjazás szerinti.
Megjelenik naponta reggel.Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 lej. Buoregiben 50 banival
több.

Uj irányt

kezdeményezett Vigyázó László az aradi Astra-művek vezérigazgatója. A mai kor embere, félig-meddig rathenau-i velésű, gépekkel és emberekkel dolgozik, mérnök. Ez a Vigyázó László most olyan dolgot kezdeményezett, ami egyúttal utmutatásul és követendő példának is szolgál a nagyüzemek részére. Az erdélyi munkásság szaktudása ugyanis nagyon hiézagos, a fokozott produkció első feltétele pedig az intelligencia és ezt a tudásbeli fogyatékoskást akarja most kipótolni azzal, hogy a gyáraiban dolgozó több ezer munkás részére tanfolyamokat állított fel, ahol azok szakszerű oktatásban részesülnek. Nem amolyan tudálos szabadelőadásokról és munkásifceumokról van szó, ahol absztrakt tudományokkal untatják a megfett koru embereket száraz pedagógusok és szabadoktrinerek. Nem. Ezek a kísérletek majdnem mind csődöt mondtak, mert a munkás érdeklődésén és műveltségkörüven kívül állottak.

Az Astra-gyárakban a munkásokat elsősorban a szakmájukhoz tartozó dolgokra oktatják, rajza tanítják őket, megismertetik velük a technika legújabb, szédületes arányu csodáit, az igazgatóknak és az előadó tanároknak minden igyekeztük odairányul, hogy a munkás szakmájában fejlődjen, elméleti tudása izmosodjon, hogy ne kényszerüljön elmaradni magasabb műveltségű külföldi munkás mellett.

Hogy ez az akció szükséges, arról fölösleges is beszélni. Ma minden valamire való vállalkozás csak a legtanultabb és szakmájában a legképzettebb munkást alkalmazhatja, a raffinált gépcsoportok kezeléséhez intelligens koponya kell, a mindenható vas és acél megművelése nem történik már primitív eszközökkel. A szakszervezetek ténykedése csak a politikai és gazdasági szervezkedés terjed ki, hogy a szervezett munkás tud-e dolgozni is, az nem fontos a munkásvezérek előtt és így történik meg igen sokszor az hogy a szociálista tanokkal utnak bocsátott munkás tanácstalanul áll meg a gép előtt, mert bizony a szervezetben nem tanították arra, ami a kenyérkeresetében elsősorban a legfontosabb.

A gyárnak szüksége van tanult és intelligens munkásra, a munkásnak is szüksége van a tudásra. A gyár tanítja a munkást. Közlebb kerül egymáshoz a két nagy ellenfél, a két legfontosabb gazdasági tényező. És ez az összefüző szociális lépés hasznosabb lesz minden elválasztó szociálista politikánál.

Barátságos román—orosz tárgyalások.

(A dnysztermenti határbizottság jelentése. Elkészült az állampolgársági törvény végrehajtási utasítása.)

Bucurestiből jelentik: A dnysztermenti határkérdések rendezésére kiküldött román—orosz bizottság román tagjai Kamenev-Podolszkból tegnap visszaérkeztek a fővárosba és jelentést tettek munkájuk eredményéről a külügyminisztériumban. A jelentés hangsúlyozza, hogy az oroszok igen udvariasan fogadták a delegáció tagjait és kifejezték azon kívánságukat, hogy a bizottság ezután is folytassa működését úgy, mint a bécsi konferencia előtt.

Bucurestiből jelentik: A belügyminiszter és az igazságügyi miniszter együttesen elkészítették az állampolgárságról szóló törvényjavaslat végrehajtási utasítását, amely legközelebb nyilvánosságra kerül. Az utasítás rendelke-

zik az új személyazonossági cikkek kiállításáról.

Bucurestiből jelentik: Munteanu tábornok, hadügyi államtitkár és Nicolescu tábornok, Bucuresti rendőrprefektusa tegnap újabb megbeszéléseket tartottak a kommunisták ügyében és más aktuális kérdésekben.

Bucurestiből jelentik: Ma este a fővárosba érkezik Crestfield angol ezredes, az angol frontarcok szövetségének elnöke. A román tartalékos tisztek szövetsége engedélyt kért a belügyminiszter-től, hogy a vendéget manifesztációval fogadhassa. A miniszter megtagadta az engedélyt, mert a kiadott rendeletek megváltoztatására nem akar precedenst szolgáltatni.

Középeurópa gazdasági szanálása.

(Seipel prelátus, Ausztria kancellárja és Grünberger osztrák külügyminiszter nyilatkoznak a Közlöny bécsi szerkesztőségének a gyógyulás utjairól és az aktuális kérdésekről.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A beteg Középeurópának Ausztria mutatta meg azt az utat, amely a szanáláshoz vezet. Az osztrák kormány vezetői, Seipel kancellár és Grünberger Alfréd dr. külügyminiszter két év előtt elkészítették a rekonstrukció tervét, a Népszövetség jóváhagyásával és hathatós segítségével a kitűzött programot magvalósították és ma Ausztria, amely Seipel akciója előtt az egész kontinens legközködsőbb és mindenki által életképtelennek tartott államalakulata volt, Középeurópa, illetőleg a Duna-medence egyetlen országa, amely hatalmas utat tett meg a végleges felgyógyulás felé. Seipel kancellár szanálási programját tette magáévá csekély változtatásokkal Bethlen István gróf magyar miniszterelnök is, Bécsbe jöttek a múlt hónapban Marx dr. német birodalmi kancellár és Stresemann külügyminiszter, hogy a vonagló német birodalom számára orvosi tanácsot kérjenek tőle. De még a kisantant államai is egyre-másra az osztrák kormány intézkedéseit teszik magukévá, így például mikor néhány

hét előtt híre járt annak, hogy a nemzetközi spekulánsok a szokol ellen terveznek kontremín-akciót, a prágai kormány nem tett egyebet, mint utánozta a bécsi devizaközpont két év előtti rendszabályait. Mindent összefoglalva, Ausztria példaként áll Középeurópa többi államai előtt és örvendetes, hogy ma már ezt az összes tekintetbe jövő kormányok belátták.

A Közlöny bécsi szerkesztője ezért felkereste Ausztria két vezérét, Seipel kancellárt és Grünberger külügyminisztert, akikhez különböző kérdéseket intézett Középeurópa aktuális problémáiról.

Seipel kancellár az osztrák szanálás jelentőségéről.

A kancellárhoz mindenek előtt az osztrák szanálási akcióra vonatkozólag intéztünk kérdést. Seipel kancellár erre a következőképpen felelt:

— Kétségtelen, hogy gratulálhatunk magunknak, mivel már megtettük annak az utnak több mint felét, amelyre két év előtt léptünk. Súlyos áldozatokat kellett hoznunk és még keményen kell küzdenünk, míg elérjük állam

háztartásunk végleges szanálását. Tisztában vagyunk azonban avval is, hogy ez a véglegesség relativ, amennyiben az európai viszonyok tartós gyógyulásától függ. Éppen az általános európai helyzettel való összefüggés miatt örülhetünk annak, hogy sikerült idejében portánkat rendbe hozni, úgy, hogy teljesen elkészülve és felszerelve nézhetünk a jövő elé.

A jóvátételi probléma.

Seipel kancellár válaszában nyilatkozatott tehát arra, hogy egyes államok végleges szanálása az egész kontinens gyógyulása nélkül lehetetlen. Az a probléma, amely azonban Európa gazdasági rekonstrukcióját hátráltatja, a német jóvátétel kérdése, illetőleg az ebből fakadó német—francia ellentét. Mivel különböző hírek keringenek arról, hogy a német birodalmi kormány igénybeveszi Seipel kancellár diplomáciai ügyességét a közvetítésre és ezeket a híreket Marx és Stresemann néhány hét előtti bécsi látogatásai is megerősíteni látszik, kérdést intéztünk a kancellárhoz erre, illetőleg a jóvátételi bizottság által kiküldött szakértői delegáció jelentésére vonatkozólag is.

— Erről a kérdéstről — felelte Seipel kancellár — érthető okokból csak a legóvatosabban nyilatkozhatom. Mindazonáltal kijelenthetem azt, hogy véleményem szerint a szakértők iparkodtak, hogy munkájuktól a politikát távol tartásák. Kedvező jel, hogy ez alkalommal maguk az érdekelt nagyhatalmak is látszólag súlyt helyeztek arra, hogy a reparációs probléma megoldásának lehetőségéről objektív véleményt kapjanak. Amennyire kívül álló megítélheti, a jóvátételi probléma megoldására készült új alap kedvezőbb, mint az előbbieket voltak. És ez igen örvendetes, mivel a német jóvátétel kérdése nemcsak az érdekelt hatalmakat érinti. Saját tapasztalataink alapján hozzáfűzhetem még, hogy mi a szanálási akció kezdetéig az összes bajok közül, amelyekben szenvedtünk, a gazdasági és pénzügyi helyzet bizonytalanságát éreztük legintenzívebben. Ez a bizonytalanság, amely bénítólag hatott minden dolgozó és gazdálkodó emberre, a szociális fejlődést is súlyosan fe-

nyegerte. A szanálási akcióval, a melyért természetesen nehéz áldozatokat kellett és még kell hoznunk, ismét visszanyertük a szilárd talajt lábunk alatt.

A stabil valuta és a kereskedelmi egyezmények.

Seypel kancellár után Grünberger külügyminisztert kérte fel a Közlöny bécsi szerkesztője és a gazdasági kapcsolatok kiépítésére vonatkozólag intézett hozzá kérdést. Grünberger külügyminiszter a következőket mondotta:

— A kereskedelmi szerződések szorosan hozzátartoznak a rekonstrukciónak és ezért a szanálási program végrehajtásának megkezdésekor akciókat indítottunk kereskedelmi szerződések létesítése szempontjából. Eddig már jeleztünk eredményeket értünk el ezen a téren és több állammal már sikerült megállapodnunk. Most Németországgal és Csehszlovákiával tárgyalunk. Ezeket a húsvéti ünnepek idején felbeszakított tárgyalásokat május elején folytatni fogjuk Berlinben és Prágában, illetőleg befejezzük. A gazdaságpolitika: a forgalom és kereskedelem kiépítése életkérdés reánk nézve. A kereskedelmi mérleg passzívumát, amelyet a nyersanyagok és az élelmiszer hiánya okoz, csak ipari cikkek fokozott exportjával szüntethetjük meg. Ausztria kezdte meg az akciókat a kereskedelmi szerződések létesítése, az elzárkózási politika leépítése ér-

deleiben és ez már is nagy haszonnal járt reánk nézve. Profitáltak azonban a többi országok is, amelyek erre az utra léptek. — Hogy ez az akció mennyire összefüggésben van a szanálással, azt bizonyítja, hogy csak ezzel párhuzamosan tudtuk megkezdni a valuta stabilizálásunkat, hogy a többi államok bennünket szerződésre edemesítsenek. — Egyébként csak annyit akarok még megjegyezni, hogy a kereskedelmi kapcsolatok kiépítése a szanálást megkönnyíti és ezért minden állam érdekében áll példánk követése.

A magyar kölcsön feltételei kedvezőbbek, mint az osztráké.

Speciálisan a magyar kölcsönről is alkalmunk volt beszélni az osztrák köztársaság egy vezető személyiségevel, aki részt vesz az osztrák szanálási munkálatokban és így a magyar kölcsön feltételeit is jól ismerve kompetens bírálója lehet a magyar szanálási akciónak. Ő a következőket mondotta:

— Bethlen grófnak azt vetik a szemére, hogy a magyar kölcsön lényegesen kisebb, mint a miénk. Nos ez a magyar szanálási akció egyik legnagyobb előnye. Csak annyit kap, amennyi feltételül szükséges. Mi többet kapunk és most nagy feleslegünk van. Ezzel egyuttal a külföldi kottól is nyakunkon marad, ki tud-

ja meddig. A Népszövetség tanult a mi esetünkből és a tapasztalatokat alkalmazta a magyar szanálási akciónál, amely véleményem szerint egyébként is több lényeges pontjában kedvezőbb,

mint a miénk. A 250 millió elég és nagy szerencséje Magyarországnak, hogy nem kapott többet. Így hamarabb fog az ellenőrzéstől is megszabadulni.

Szemere Pál

Egyiptom után Palesztina.

(Tanánkamon után Dávid király sírját kutatják.)

Londonból jelentik: A Tutek kánon-láz most a közfigyelmet az archeologusokra terelte, akik közül Lord Mac Alister ásatásaihoz fűzik a legvérmesebb reményeket. Az ismert archeologus Palesztinában kutat Dávid király sírja után és felfedezésétől nagyobb szenzációt remél mint amit a luxori eredmény produkált. A lord véleménye szerint a bibliai király sírja feltételül az Ophel hegység kör-

nyékén van, ahol az arab szent Esch nyugszik. Az arabok eddig nagy akadályokat gördítettek a kutatások elé, míg a nemes lord egyszerű módon fegyverezte le az ellenségeket. A közeli arab falvakban néhány ezer fontot osztott szét és az elkéseredett ellenségek-ből odaadó barátot csinált. A kutató szerint azokkal a kincsekkel amelyek a király kriptájában rejlének, egész Palesztinát kolonizálni lehetne.

A varsándi gyilkosság.

(Agyonütötte mulató társát.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny röviden jelentette már azt a véres tragédiát, amely Ujvarsánd aradmegyei községben játszódott le húsvéti ünnepén. Csaba Mihály 34 éves és Sas Lajos 21 éves gazdálkodók a körösmában együtt mulattak, majd eltávoztak és később visszatértek. Ittas állapotban összeszólalkoztak és Csaba Mihály egy hirtelen fölragadott kapával úgy sújtotta fején Sas Lajost, hogy az három napi szenvedés után sérüléseibe belehalt. — Tegnap szállott ki a helyszínére a

törvényszéki vizsgáló bizottság, a melynek Anghena József sirial (világosi) járásbíró, dr. Bradean Athanaz megyei főorvos és dr. Albert István szentannai orvos voltak a tagjai. Felboncolták Sas Lajos holttestét és kétséget kizáróan megállapították, hogy Csaba ütéssel okozták a különben iszákos ember halálát. Sas Lajost a három napig tartó lassú belső elvérzés ölte meg. A tragédiát követi az a körülmény, hogy a verekezés áldozatának felesége éppen most fekszik gyermekágyban. Csaba Mihály kihallgatásakor teljes beismerésben vallott. Beszállították az aradi ügyészség fogházába.

Sálok és apacskendők.

A jó isten, aki az Eg madarait és a mezők liliumait ruházza, olykor megsokalja a női vállak, karok és keblek meztelenségét. Ilyenkor a jó isten, aki gondját viseli a földi angyaloknak, a párisi nőszabók útján küld valami meleg mentő gondolatot az angyalokak vállaira. Ezt a meleg és mentő gondolatot százhusz év óta majdnem mindig sálnak nevezik. Az első férfi, aki a sál népszerűsítésére az égiek kiszemelték, Napoleon volt. Akkoriban görögös, ingszabású fátymuhákban vacogtak a directoire divatja szerint a franciánők s csak a legesleggazdagabb divatkirálynők vállaira borult egy egy Indiából hozatott s igazi kaszmirkecskék gyapjából szövött sál. Ekkor állott elő a gondviselészerű férfi, Napoleon és különös tekintettel a saját felesége, a szép Jozefin négyszázdarabos komplett sálgyűjteményére, — megtiltotta a keleti sálok további behozatalát. Ez a behozatali tilalom adta az első nagy lökést arra a hallatlan fényűzésre, melyet mindenféle selyemből, gyapjuból szövött, perzsa, indus és arabmintás sálokkal üzték és amely körülbelül Napoleon bukásáig, tehát

1815-ig tartott.)

Másodszor vagy negyven évvel később kezdett a sál divatja új erőre kapni. Akkoriban a második császárság párisi szalonjában III. Napoleon szépséges felesége körül vacogtak, dideregték meztelen darázsderekükkel krinolinjaik felett a divatos franciánők. A Tuillériák palotájában aranyos márványfalak közt hullámoztak a bálozó szépségek. Egy vidéki francia fiatalember ott állt a gyertyák fényétől ragyogó szépségtenger közepén közepén és felsóhajtott: Te jó isten, mennyi szép kebel! Mióta elválasztottak, nem láttam ennyi szép kebelt! A jó isten véletlenül meghallotta ezt a felkiáltást és gondoskodott róla, hogy a polgári erkölcsökhöz közelebb eső sál újra divatba jöjjön. Ezek voltak a second empire, a most annyira divatos francia biedermeier-idők sáljai. Mennyi sál, teremő Átyám, mennyi sál! Az igaziakat Indiából hozzák és Lyonban, Nimesben nagyszerűen utánnozzák. De hoznak Tuniszból is csodálatos zöld és piros csipkékkel átszőtt sálokat. Ilyen volt a császárnő vállain is, csipkés végződéssel. És a legszebb színes, keleti álmokból szőtt crépe de Chine-sálok jönnek divatba, vékonyak és

lágyak, hogy összehajtvva egy kárikagyilrúin lehet akármelyiket át bújtatni. Oh boldog nagymamánk ideje, mikor tíz-tizenöt sálja volt egy-egy fiatalkoru nagymamának bársonyból, aranyhimes fátymból, pillangós csipkékből és mikor vezércikk íródott a női sálszennvedélyről és a férjek kétségbeeséséről és amikor nemcsak táncolni kellett tudni illendően a sálban, de táncleckéket is adott e célra Gardel kisasszony Párisban. Oh boldog, boldog nagypamánk ideje, amikor nemcsak fizetni kellett győzni a 2000—5000 frankos sálokat, de a fiatal nagypapa maga is hordott télviz idején egyszínű, puha, gyapjusál. Tizenkét méter volt a hossza. Egyik végét a kilincsre kötötték. Másik végét a nagypapa nyakára szoritotta. Aztán elkezdett pörögni a boldog nagypapa, míg oda nem ért a kilincshez és az egész a nyakán volt. Este, levetkőzéskor megfordítva! Boldog nagypapák!

Most azután harmadszor virulnak ki a decoiletage-okon a tarkaszínű sálok. Hófehérek és tarkák csomóra kötve a nyakon, mint a lovagi nők csinálják. — Vagy hosszúak és egyiptomi megangorai aktualitással bírnak, külpolitikai díszítményük van és ba-

rikótt selyem az anyaguk. Vagy két keskeny, hosszú himzett szalag módjára suhannak le a válláról, végigtekergözve a vállon és lebegve az autó után, melyben a viselőjük rohan. Vagy végül egyszerűen, demokratikusan és pestiesen vérvörös alapanyaggal, a nyakon megkötve, hátul sarkosan, a la Mistinguette, a la — apacsviselet.

Most az egyszer azonban — valljuk meg — Páris kifogott rajtunk. Egy rubiadarabot látatott a divatba, melynél az anyag, a szabás semmi, a viselés minden. Mikor és hol lehet megtanulni? Senkitől és soha. A directeure nője szobor volt, akinek hajlékony testen végigfutott a sál, mint egy omló, szeszélyes drapéria. A krinolinok idők asszonyán a fehér vállakhoz odatapadt, végigkigyózt a darázs-dereken, ezernyi ötleteret hívva arra, aki magára vetette s látszólagos hanyagsággal viselte. Szépség, lelemény, grácia kell hozzá, a viseléséhez; mozogni kell tudni benne; merészség egy kis inapertinencia a megkötésben és sok-sok párisi sikk: csak így lehet elcsöndesíteni az aggodalmas isteneket és meghagyni valamin a barmészakodó ifjú szemeknek is. Nadai Pál

Az oroszok fantasztikus igényei

(Angol lap a szovjet delegáció terveiről.)

Londonból jelentik: A Daily Mail az angol-orosz konferenciával foglalkozva megállapítja, hogy az orosz delegáció nem azért jött Londonba, mint azt egyesek hitték, hogy elismerje az orosz adóságokat és garantálja azok visszafizetését sok ezer angol állampolgár számára, akiket a bolsevisták megloptak és szegényre tettek, hanem azért, hogy az angolok jogos igényével szemben fantasztikus ellenigényekkel lépjenek fel, amelyek lényegesen felülmúlják ezeket a tartozásokat. Ezenkívül kölcsönt is akarnak, amelyet később valószínűleg szintén letagadnának.

Londonból táviratozzák: A Reuter ügynökség moszkvai jelentése szerint az ottani vasutak kongresszusán Trockij hevesen támadta az európai Unió politikáját és felháborodását fejezte ki az angol politika elbizakodott hangja miatt. Utalt arra, hogy a londoni konferencia kudarcos is végződhet és hogy a külföldi előlegekre Oroszországnak nincsen feltétel nélkül szüksége. Oroszországnak a mai viszonyok között fejlesztenie kell a katonai kémiát, a repülés ügyét, általában a katonai hatalmát, mert a jelenlegi helyzet elviselhetetlen és előbb-utóbb véres háborúra vezethet.

Gyilkosság egy pofon miatt.

(Bosszúból megölték egy aradi vasutast.)

(Saját tudósítónktól.) Vesztélményes rablógyilkosokat tartóztattott le ma reggel az aradi negyedik kerületi rendőrkapitányság. A Közlöny mai számában megírta, hogy Gálcs Péter őrvezető lakos jelentést tett a rendőrségen, hogy Péter nevű huszonegy éves fia, aki a CFR. szolgálatában áll április 19-én eltűnt. Schiöpu János rendőrkapitány érélyes nyomozást kezdett az eltűnt vasutas után és rövid idő alatt kiderítette, hogy Gálcs Péter rablógyilkosság áldozata lett.

Az ügy szála Karácsony előtti napokra nyúlnak vissza. Gálcs Péter Kurticson Karácsony éjjelén éjjeli őr szolgálatot teljesített és az uccán több férfiből álló csoporttal találkozott. A csoport egyik tagja Szász György CFR. alkalmazott volt, aki összeszólalkozott az éjjeli őrrel. A társaság egyik tagja meg akarta ütni Gálcsot, azonban véletlenül az előtte álló Szászt találta. Szász azt hitte, hogy Gálcs ütötte meg és bosszút esküdt. Az ünnepek után bejött Aradra szolgálatot teljesíteni és akkor azt mondta egyik társának Podgorean Tódornak, aki Gálcs unokatestvére volt:

— Azzal, aki megütött még egyszer négy szemkőzt számolok, akárki legyen az.

Gálcs rokona akkor megmondta, hogy akít fenyeget, unokatestvére.

— Akárki legyen az, nem bánom — felelte Szász, — akinek számos verekedése miatt nagyon rossz hire volt.

Április 19-én Gálcs szolgálata elvégzése után betért Komoróczy Albert aradi kocsmáros helyiségébe. Később a gyilkos fiatalember is betért és Imbroane Efreml aradi fűtőházi munkással egy asztalhoz ültek, és asztalukhoz hívták Gálcsot. Most már hárman együtt ittak, míg később újabb két vasuti munkás csatlakozott

hozzájuk. Ivás közben Szász belekötött Gálcsba és emlegette a leszámolást, azonban társai közbevetették magukat és megakadályozták a verekedést. Záróra után a társaság szétvált és a két későbbjött vasutas egy Hajó-uccai éjjeli mulatóba ment. Gálcs is elvált társaitól és egy másik társasággal véletlenül ugyanabba a mulatóba került. Szász György és Imbroane Efreml azonban már közben megegyeztek abban, hogy megtámadják Gálcsot. Elhatározásukat még az is megerősítette, hogy a vasutasok között az a hír járt, hogy Gálcsnál 80.000 lej van, amit házvételre szánt. Utána lopóztak és megvárták míg a többi eltávozik a mulatóból. Azután bementek, Gálcs asztalához ültek és rábeszéltek arra, hogy kövesse őket egy Marosparti kocsmába. Eltávoztak és a Munkás Otthonnál a Marospartra tértek. Ott hirtelen a mit sem sejtő Gálcsra vetették magukat. Senkisért járt még arra, mert hajnali három óra felé járt az idő. Imbroane lefogta hátulról Gálcsot, míg Szász a torkát fogta nehogy kiáltson. Ekkor Imbroane zsebéből

nagy konzervnyitó kést vett elő és a szerencsétlen vasutas fejébe ütött.

Gálcs elájult és a gyilkosok levették bundáját és az ájult férfit a Marosba dobták. A bunda zsebében azonban csak 180 lej találtak, amin osztoztak. A bundát Szász vitte haza Miklakára.

A feljelentés után Schiöpu János rendőrkapitány nyomozni kezdett az aradi kocsmákban, hogy hol és kivel látták az áldozatot. — Csakhamar nyomára jöttek Szásznak, aki azonnal gyanússá vált, mert azóta nem jelentkezett szolgálatra. Az elmúlt éjszaka Schiöpu rendőrkapitány, Galfica detektívvel és a glogováci csendőrőrmesterrel Miklakára ment. Ma reggel elfogták Szász Györgyöt,

aki letartóztatásakor mindent tagadott. A kocsmákban kapott szemleleírás után kinyomozták és letartóztatták Imbroanet, akinek azt mondták, hogy Szász már mindent bevallott. A csel sikerült és mindketten bevallották most már az elkövetett gyilkosságot, a melyet közös elhatározással hajtottak végre.

Schiöpu János rendőrkapitány, szeniális fogásával nagy mértékben gyarapította eddig is elismert számos rendőri sikereit.

A tetteseket holnap szállítják be az aradi ügyészség fogházába.

Egy Szegedről érkezett mai távirat szerint a meggyilkolt hulláját Magyarországon állítólag kifogták a Marosból.

Aradiak operettje Budapesten.

(Nagy sikert várnak az új Szlatinay—Martos darabtól. A „Tango d'amour” szerzőjének sikere.)

(Saját tudósítónktól.) Dr. Kardos Gézának, a kiváló aradi gyermekorvosnak, a gyermekmenhely volt igazgatójának egyik legközelebbi rokona, aki az aradi társaságoknak is ismert tagja, most Budapest színházi életében az érdeklődés középpontjában áll. Dr. Kardos Géza feleségének unokafivére, Szlatinay Sándor nemrégiben fejezte be egy kitűnő operettlibrettó megzenésítését. A fiatal zeneszerző az elmúlt télen, az aradi Izraelita Nőegylet a Központban megrendezett bálján a bárban zongorázott át egy egész éjszakát és általános feltűnést keltett nagyszerű játékával. Weil Magdát, a kitűnő aradi hegedűművésznőt is kísérte néhány ízben, aki szintén csak az elragadtatás hangján nyilatkozhatott Szlatinay művészetéről. Mint zeneszerző, a bécsi Bristol Verlag által kiadott „Tango d'amour”-jával is feltűnést keltett, amelyre az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület aradi estélyén táncoltak Sik Böske és Blum Árpád egy nagyszerű tangofantáziát.

A kitűnő fiatal szerző operettjéből már nagyban folynak a próbák Budapest legszebb operettszínházában, a Fővárosi Operettszínházban és a közeljövőben kerül sor a bemutatásra. Beavatottak szerint már régen nem volt operettnek olyan nagy sikere, mint amilyen kilátásokkal az új operett indul. A zenéről mindenki elragadtatással beszél. De nagy része lesz a sikerben a szövegnek is, amelyet Martos Ferenc, idősebb Martos Ferenc aradi szőlőbirtokos fia írt. Ifjabb Martos Ferenc nevéhez már olyan hatalmas sikerek fűződnek, mint a Leányvásár, Lili báróné és számos több nagyszerű operett sikere. Martos legújabb munkatársa, aki még egészen fiatal ember és máris szép zenei multtal rendelkezik, a hozzáértők szerint garancia arra, hogy mostani operettje is méltó lesz a régi szép hírehez. Szlatinay Sándor Lugojon született, ahol édesapja ezelőtt huszonnégy évvel kapitány volt a nyolcas honvédeknel. Elkerültek Lugostról és már régebben Budapesten telepedtek meg, ahonnan gyakran lerándul Szlatinay Sándor Kardos főorvosékhöz.

Szlatinay szerzette a híres mikfalvi passziójátékok három zenekarra írt kísérőzenéjét, hosszú időn át a budapesti Bárd Ferenc zeneműkiadó cég csak azt a kottát adta ki, amelyre ő adta le a helyes véleményét, kabardalait pedig Budapest összes kabaréiban éneklék. Szlatinay Sándor mindössze 24 éves, fia vitéz Szlatinay Ledniczer Sándor tábornoknak és ő is katonának indult. A budapesti Ludovika Akadémiát végezte el, tényleges hadnagy lett, a forradalom idején otthagyta a hadsereget, felcsapott medicusnak és a háború befejezése óta valóságos tradíció lett, hogy a medicusbálak

megnyitó táncdarabját ő írja. Az idén is az ő muzsikájával indultak táncba a medikusok. Most már orvos és napközben a Korányi klinika betegeit gyógyítja, szabad idejében pedig hangulatos és finom muzsikát ír. Zenei talentumát különben örökölte. Nagybátyja Szirmay Albert, a kitűnő zeneszerző. A szeniális fiatal zeneszerzőre, aki operettjének aradi premierjén személynesen szándékozik muzsikáját vezényelni, jellemző, hogy miképpen szerezte magának időt a komponáláshoz. Bécsben jártakor a villamoson támadt egy ötlete és még a villamoson megírta operettjének slágerszámát. A revüoperett, amely Szabolcs Ernőnek, a kitűnő rendező nevének ellenjegyzésével is indul, a most műsoron levő „Apukám” után kerül sorra a Fővárosi Operettszínházban. Az új operettben mutatkozik be a budapesti közönségnek Tolnay Andor, a Cluj-Kolozsvárról most elszerződött bonviván és a táncosmunkás szerepét Halmai Tibor, Szlatinay földije, aki szintén lugoji fiú, fogja játszani.

Mussolini a hamis nemesi címek ellen.

(Rengeteg szélhámos báró és gróf garázdálkodik.)

Rómából jelentik: Egyetlen egy ország nincsen, ahol annyi visszaélés folya a nemesi címekkel, mint Olaszországban. A hamis kitüntetések viselése nem divik, viszont a nemesi címekkel hallatlan visszaélések történnek. Annyi hamis báró, gróf, sőt herceg van, hogy a római és nápolyi vendéglőkben minden ismeretlen vendéget már előre a bárói címmel ajánlunk nekik, hogy a vendég elhárítsa magáról a címzést. A hamis nemesek száma különösen Délolaszországban magas és egy olasz statisztikus számítása szerint az országba összesen kilencvenezren viselik jogtalanul a bárói, grófi vagy hercegi címet. Mussolini most elhatározta, hogy gátat vet a címekkel való visszaéléseknek s szigorúan bünteti meg azokat, akik hamis címeket használnak. Rendeletet adott ki, amelynek értelmében azok, akik hamis címeket viselnek, esetenként ötezer lira pénzbüntetést fizetnek. A visszaélés annál könnyebb éppen Olaszországban, ahol aránytalanul több főúri család van, mint bármely más országban. Még megnehezíti az ellenőrzést az a körülmény, hogy Olaszországban nagyszámu egyházi báró, gróf és herceg van, akik címüket a pápától nyerték. Most az a kérdés állt elő Olaszországban, hogy Mussolini elismeri-e a pápától nyert címeket, vagy azokat végleg eltöröli.

Duse az olasz nemzet halottja.

(Hadihajó hozza Newyorkból Olaszországba.)

Newyorkból jelentik: Duse Eleonora a híres tragika halála, a miről a *Közlöny* már megemlékezett, influenza következtében husvét reggelen félháromkor következett be. A híres színésznő holttestét az olasz *Duglio* hadihajó szállítja Olaszországba. A hadihajó május 1-én hagyja el a newyorki kikötőt.

Rómából táviratozzák: Az olasz kormány elhatározta, hogy Duse Eleonorát az állam költségén temetik el. A temetés nemzeti ünnepként megy végbe. A párisi Irók Társasága részvétvívratot küldött az olasz testvéregyesületnek, amelyben részvétét fejezte ki az olasz dráma művészet nagy vesztesége miatt.

Rómából táviratozzák: Az összes olasz lapok első oldalukat Duse senak szentelik. Róma valamennyi színháza a gyász jeléül szünetet tart. A temetést az állam költségén pazar pompával rendezik és azon a hivatalos Olaszország összes vezetői résztvesznek. A holttestet május 1-én teszik hajóra Newyorkban és hazaszállítják. A temetési szertartásokat ennek folytán még május első felében tartják meg.

a „R. U. R.”-t átengedni Amerika számára. A színházi ügynök leveleiben azt is említi, miképpen képzelte ő a darab amerikai előadását. Azt írja, hogy a robotosok lázongásának jelenetében hajlandó fiz, esetleg tízenötezer statisztát is szerepeltetni, de persze ebben az esetben nem színházban, hanem szabadtéri arénában fogják játszani a darabot.

Szindarabok sikerei.

(Amerikában olyan értékű a magyar darab, mint a francia.)

Newyorkból írják: Amerikában ép úgy szeretik a magyar darabokat, mint a franciákat. Molnár Ferenc, Herczeg Ferenc, Drégely Gábor, Lengyel Menyhért, Bíró Lajos nevére komolyan figyelnek az amerikaiak és a Broadway vakító transzparensei nem egyszerűen jelentik magyar darab színpadhozását. Egy időben az a tévhit alakult ki, hogy Amerikában ugynevezett hivatásos átdolgozók, adapterek revükké dolgoznak át minden darabot, de csak annyiban, hogy meséjét amerikai milió be helyezik, de ez nem jelenti azt, hogy a darab elveszti eredeti jellegét. Ez az átdolgozás nem több, mint amennyit *Hetta* Jenő végez a francia vígjátékokon és operettek. Az utóbbi időben a legnagyobb sikere Molnár Ferenc „*Hattyú*”-jának volt, a melyet előbb Detroitban, majd Newyorkban mutatott be Gilbert Miller igazgató. Ugyancsak szép sikerrel megy ma is az „Egi és földi szerelem”. „*A kisasszony férje*” című Drégely darabba négy zeneszámot írtak s most mint zenés vígjáték járja be Amerika városait. Lengyel Menyhért „*Sancho Pansa*”-ja egyelőre vidéken megy, de rövidesen beérkezik Newyorkba. Rövidesen elkezdődnek a városi *malom* próbái is, majd sor kerül Fodor László „*Navarrai Margit*” című vígjátékára. Érdekes, hogy *Kövesi Albert* „*Gólem*”-jével nem tudnak betelni az amerikaiak. Newyorkban és Amerika nagy városában már majdnem mindenütt játszották különböző nyelveken. Most Newyork munkásnegyedének egyik színháza készül a „*Gólem*” spanyolnyelvű előadására. Itt említjük meg, hogy *Capék* Károly — prágai jelentésünk szerint — legutóbb ériesítést kapott Amerikából. Azt kérdik tőle, milyen feltételek mellett volna hajlandó

d. u. fél 4 órakor: Uferini előadás. 6 órakor: Uferini előadás. Este: Meghalok utánad. Operett-bemutató. (A.)

Az aradi színház hírei. Timisoaraiak a hétfői aradi bemutató. A két timisoarai (temesvári) szerző „Meghalok utánad” című operett-ujdonságának hétfői aradi premierje nemcsak Aradon váltott ki jóelőre általános érdeklődést, hanem megmozgatta a szomszédos város uritársadalmát is. Az elővételi jegypénztárnál tömegesen foglalják le temesváriak a jegyeket. A nagysikerűnk igérkező ujdonságot egyelőre ötször tűzte műsorra az aradi színház igazgatósága. A „Meghalok utánad” elsőrangú szereposztásban, teljesen új díszletekkel kerül bemutatásra Aradon. Kora kiváló iparművész tervei után már nagyjában elkészültek a pazar új díszletek, amelyek szenzációcsok lesznek. A művészegyüttes napok óta lázasan próbálja az operettet, a „Meghalok utánad” tehát a legszebb kilátások mellett kezd meg színpadi pályafutását. — Uferini nagyhatalmú új műsorát négy előadásban mutatja be az aradi közönség-

nek. Vasárnap és hétfőn délután két-két előadást rendez a kiváló művész, aki már bemutatkozása alkalmával nagy nevet vívott ki magának Aradon.

Az aradi Janovics-ünnepség előkészületei. A vasárnapi Janovics-ünnepség iránt soha nem tapasztalt hatalmas érdeklődés nyilvánul meg. Erdély magyar színészetének fenállása ennek a kitűnő művészembernek a nevéhez fűződik, aki színigazgató, színész, rendező és írói munkásságával gigászi munkát fejtett ki az utóbbi években is a magyar színészet fejlesztése érdekében. Dr. Janovics Jenő most ünnepli színészkedésének 30 éves jubileumát és ezzel egyidejűleg tölti be, mint színigazgató a huszonkettedik esztendejét. Aradon a Kölcsy Egyesület rendezti magas színvonalú műsorral a Janovics-ünnepséget, amely ugy a jubiléum, mint Arad közönsége számára felejthetetlen ünnepség lesz. A Kulturpalotában tartandó ünnepségre a Bloch papirkereskedés árusítja a jegyeket és ugyanitt lehet az ünnepély után következő bankettre való részvételre előjegyezni.

A folyóba zuhanó egy vonat. Szerencsétlenség a Szereth mellett. 9 munkás megsebesült. Bucuresztől jelentik: Tegnap este a fővárosban az a riasztó hír terjedt el, hogy a Szereth folyó hídja éppen akkor, amikor a bucuresti személyvonat haladt rajta keresztül, összeomlott. A hírek a katasztrófa nagyszámú halottjáról és sebesültjéről is tudtak. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint a szerencsétlenségről elterjedt hírek túlzottak. A folyó átvezető fahíd, amelyen vonatok is közlekednek, teljesen sértetlen, ellenben a most épülő vashíd egyik cölöpje omlott össze és néhány építő anyaggal megrakott vasúti kocsi a vízbe zuhanó és az ott dolgozó munkások közül kilencet megsebesített. A CFR. bucuresti kerületi igazgatósága nyomban baleset vizsgáló bizottságot küldött a helyszínre, amely megállapította, hogy az építéshez használt cement anyaga rossz volt és ez okozta a szerencsétlenséget.

A folyóba zuhanó egy vonat

Szerencsétlenség a Szereth mellett. 9 munkás megsebesült

Délelőtt kilenc órakor liturgia. Délután három órakor vacsernye. Husvét hétfőn reggel hat órakor reggeli mise és virágok szétosztása. Délelőtt tíz órakor liturgia. Délután három órakor vacsernye. Husvét kedden a rendes időben reggeli mise és liturgia. Az istentiszteletek ezen rendje a ferencvárosi és az erzsébetvárosi görög keleti román templomokra is vonatkozik.

A görög keleti szerb templomokban a husvét istentiszteletek sorrendje a következő: Nagypénteken délelőtt tíz órakor mise, délután három órakor sirbatétel. Nagyszombaton reggel négy órakor Krisztus temetése, délután egy órakor nagymise. Vasárnap reggel négy órakor feltámadás, délelőtt tíz órakor nagymise, délután három órakor délutáni mise. Hétfőn reggel hét órakor mise, délelőtt tíz órakor nagymise, délután három órakor mise. Kedd reggel hétkor reggeli mise, délelőtt tíz órakor nagymise, délután három órakor mise. A nagypénteki sirbatételek, a nagyszombati reggeli temetést s a vasárnapi feltámadást a temesvári belvárosi görög keleti szerb székesegyházban Nikolics István püspöki vikárius celebrálja nagy papi segédlettel.

Irodalom, művészet

Weil Magda hangversenye.

(Koncert az aradi Kulturpalotában.)

A kiváló művésznő tegnap esti hangversenyén a művészetben való fejlődés olyan fokáról tett tanúságot, am a legnagyobbak közé emeli. A szépszámu közönség a pódiumra lépéskor, minden száma és a hangverseny után meleg és megérdemelt ünneplésben részesítette Weil Magdát. Csodálatosan szép volt a kitűnően összeválogatott műsor minden darabjának tolmácsolása. Színes és meleg tónusa valami érdekes és kellemes fanyarsággal párosult. Nőies finomságait határozott és biztos vonakézeléssel szokatlan erélyig fokozta, technikája csillogó és nemes értelemben virtuóz. Paganini hegedüversenyében erről adott bizonyosságot, míg Viták Chansonne-ja érzésheli gazdagságát tükrözte vissza. Lalo Andante-ja, Debussy En Bateau-ja és Mozart-Kreisler Rondeau-ja szépségeikben hatványozottan szabadultak fel a művésznő liegedüjéből. Wieniawsky Polonaise de concert-je és a sok lápsra ráadásaképpen adott két apróság művészi skálájának nagyságát mutatták. A hangverseny keretében önálló számmal szerepelt és a hegedüművésznő kíséretét ellátta Freund Leó temesvári zongoraművész, aki már értékes ismerőse az aradi közönségnek. Schumann hatalmas C-dur fantáziáját ragyogó technikával s finomságokban gazdagon adta. A ráadásul adott Sauer „Spieldose” a zenélő órák hangulatos romantikájával gyönyörködtetett. A zongoraművésznő is bőven kijutott a közönség ünnepléséből, amire tudásával és képességeivel rászolgált. (b. i.)

Az aradi városi színi-műsora. Pénteken és szombaton: szünet. Vasárnap d. u. fél 4 órakor: Uferini előadás. 6 órakor: Uferini előadás. Este: Mintha álom volna. (B.) Hétfő

Husvét istentiszteletek a román és szerb templomokban

(Saját tudósítónktól.) Az aradi görög keleti templomban nagyhé-

ten és husvét két napján az istentiszteletek sorrendje a következő: Pénteken délelőtt 10 órakor és délután 3 órakor mise. Szombaton hajnalban 3 órakor temetés, délelőtt fél tizenegy órakor vacsernye. Vasárnap hajnali 4 órakor feltámadás, délelőtt fél 10 órakor és délután fél négy órakor mise. Hétfőn reggel fél hétkor és délelőtt fél tíz órakor mise, délután 3 órakor vacsernye.

Temesváron a görög keleti román husvét ünnepek istentiszteleteinek rendjét Tlucra Patrik dr. főesperes a következőképpen állapította meg a gyárvárosi görög keleti román székesegyház részére. Nagypénteken délelőtt tíz órakor mise (ciasurie imparatesti). Délután három órakor sirbatétel. A sir mellett katonai díszörség fog örködni. Este hét órakor Mária, Isten anyjának panaszai. Nagyszombaton hajnali két órakor gyászmenet a Krisztus temetése. Délelőtt tíz órakor vacsernye és liturgia.

Husvét vasárnapján reggel fél négy órakor feltámadás, amely nagy katonai segédlettel történik.

HIREK.

Szabad-e a strand?

(Az aradi rendőrprefektus a közös strandolás ellen.)

(Saját tudósítónktól.) Ismeretes, hogy Filotti Zamfir aradi rendőrprefektus idén meg akarja akadályozni, hogy a város tulajdonát képező Neptun strand-fürdőben az eddigi évek szokásaihoz hasonlóan a férfiak, nők és gyermekek együtt fürödjenek. A rendőrprefektus ma felkereste Muresan aradi városi főmérnök és a prefektus ki jelentette előtte, hogy erkölcsrendészeti szempontból ketté kell választani a fürdőt, külön osztályt kell létesíteni a férfiak és külön osztályt a nők részére. A főmérnök a legnagyobb meglepődéssel vette tudomásul a prefektus kijelentését és kifejtette előtte, hogy az aradi strandfürdő nem egyéb mint a nagy tengerparti fürdők utánpótlása, ahol már emberemlékezet óta közösen fürödnek a férfiak és a nők. A Neptun városi kezelés alatt van, abból a városnak jelentős haszna van, tehát közintézmény és a prefektus terve, valóra válás esetén, jelentősen apasztaná a város bevételét, mert egy ilyen kettéosztás rengeteg költséggel járna, másrészt pedig csökkentené a strand vonzerejét.

A főmérnök érvei nem győzték meg Filotti Zamfir prefektust, aki annak a véleményének adott kifejezést, hogy a közös strandfürdő a megglazult háborús erkölcsök még megmaradt kinövése, a minnek ma már nem szabad megtörténnie. Egyébként végleges állásfoglalását csak szombaton meg tartandó helyszíni szemléstől teszi függővé.

A prefektus felfogása ezuttal nem egyezik a mi felfogásunkkal és távol áll a nagyközönségtől is. Hogy a közerkölcsön segíteni óhajt, az csak helyesellhető dolog, de a strand nem egy olyan intézmény, ami bármilyen szempontból is erkölcsrendőri beavatkozásra szorulna. A városi strand-fürdő egyébként is állandó városi és rendőrségi felügyelet alatt áll és eddig semmi kirívó botrányos dolog nem történt még. A művelt nyugati államokban már nem probléma többé, hogy férfiak és nők együttfürödhetnek e. Románia majd minden nagyobb városában, ahol csak víz van, létesülnek strandfürdők és még eddig senkinek sem jutott eszébe az ilyen közös fürdőt bármilyen tekintetben is vonatkozásba hozni az erkölcsrendészettel. Valószínűnek tartjuk, hogy a rendőrprefektust tévesen informálhatták és hisszük, hogy a szombati helyszíni szemle megváltoztatja állásfoglalását.

— Jorgák és Argetoianék fuziója. Bucurestiből táviratozzák: Ma történt meg Jorga Miklós pártjának, a nemzeti demokrata pártnak és a néppárt Argetoianu-féle árnnyalának az egyesülése. A fuzió hivatalos kihirdetését azonban oppurtunitási okokból arra az időre halasztották, amikor az uralkodó külföldi utjáról visszatér az országba. A hivatalos bejelentés a parlament első ülésén meg fog történni. Az új párt elnöke Jorga lesz. Jorga lapja: a Neamul Romanesc foglalkozik a fuzióval és kijelenti, hogy új programja nincsen szükség, mert az egyesül-

és nem hozhat magával programváltozást. Jorga programja szent és sérthetetlen. Most még az új párt nevének megállapításáról lesz szó. Argetoianu azt javasolja, hogy az új pártot „Nemzeti Egyesülés Pártja”-nak nevezzék el, amit Jorga valószínűleg el is fog fogadni.

— Ünnepi munkaszünet Aradon. Az aradi rendőrprefektura a lapok utján figyelmezteti a közönséget, hogy a görög keleti husvéti ünnepek alkalmából az összes üzletek, hivalkok és gyárak (a folytonossági üzemek kivételével) április 27-én és 28-án teljes munkaszünetet tartanak. Április 28-án, hétfőn délelőtt 10 óráig az élelmiszerüzletek és a borbelyműhelyek nyitva tarthatók.

— A pészachünnep utolsó napjain tartandó istentiszteletek imarendje a timisoara-gyárvárosi zsinagógában a következő: az esti istentisztelet péntek délután 7 órakor, a muszafima pedig 25-én és 26-án délelőtt fél 11 órakor. A muszafima keretében mazkir van.

— Az olaszok sürgetik a Ruhrvidék kiürítését. Londonból táviratozzák: A Daily Telegraph arról értesül Rómából, hogy Mussolini miniszterelnök és kormánya arra törekszik, hogy a német területek megszállási költségeit és a rajnamenti tartományok antant bizottságainak adminisztrációs költségeit a legszűkebbre szorítsák. Ezért az olasz kormány még nyomatékosabban sürgeti a Ruhr-vidék katonai és gazdasági kiürítését.

— Az aradi sziguranca hivatalos órái. Az aradi állambiztonsági hivatal közli, hogy a hivatal a felek részére naponta délelőtt 10—12 óráig áll rendelkezésére. Vasárnaponként teljes hivatali szünet van. — Az aradi városházán péntektől keddig bezárólag a hivatalok nem állanak a közönség rendelkezésére. Az orvosi hivatal az ünnepek alatt délelőtt 9—11-ig tart hivatalos órákat.

— Kinevezés. Lepa A. Valeriu törvénytudományi jegyzőt az igazságügyminisztérium az aradi kincstári ügyészséghez titkárnak a nyolcadik fizetési rangosztályba nevezte ki.

— Egy hirlapíró gyásza. Ujhelyi György hirlapíró kollégánk testvérbátyja, Ujhelyi Sándor timisoarai kereskedő hosszas szenvedés után 45 éves korában meghalt.

— Népszerűtlen Amerikában az új bevándorlási törvény. Párisból jelentik: A Newyork Herald értesülése szerint, az új amerikai bevándorlási törvény nagyon népszerűtlen. Mária mozgalom indult meg, hogy térjenek vissza a régi törvényhez. Valószínűnek tartják, hogy a szenátus elé külön törvényjavaslatot terjesztenek, amely szabályozni fogja a különböző államokkal kötött szerződések fenntartását.

— A timisoarai Iparos Szindikátus ülése. Klein mérnök, a Telexbank igazgatójának elnöke alatt az Iparosok Szindikátusa az Ipartestület helyiségében nagy érdeklődés mellett ülést tartott. Klein mérnök nagyszabású beszéde után úr. Veterány Viktor ügyvéd, a szindikátus ügyésze ismertette az új lakbérleti törvényt, majd élénk eszmecsere fejlődött ki a tagok és az ügyész között, aki minden kérdésre részletes felvilágosítással szolgált.

— Sven Hedin magas kitüntetés. Berlinből táviratozzák: Stockholmi jelentés szerint Sven Hedint, a híres utazót a stockholmi tudományos akadémia elnökévé nevezték ki

Az Astra-gyár a munkásokért.

(Mérnökökből professzorok. — Tovább képzik a munkásokat. Rajzoktatás, drótnélküli táviratozás, repülés.)

(Saját tudósítónktól.) Érdekes és igen értékes tervet valósított meg Vigyázó László, az aradi Astra művek igazgatója. Az Astra gyárak munkásai részére ismeretterjesztő tanfolyamot rendezett, amelynek látogatását a nagy közönség számára is lehetővé kívánja tenni. A tapasztalat azt bizonyította, hogy a gyárak munkásai nemcsak az általános tudás körébe tartozó ismereteket nélkülözik, hanem szakmájuk elméleti részével sincsenek tisztában.

Igy a munkások 85—90 százaléka nem tud rajz után dolgozni és ezért a tanfolyamon a legnagyobb súlyt a technikai rajz oktatására fordítják. De tanítani fogják az acélok kezelését, a fa feldolgozását, a drótnélküli táviratozást, a szövetek gyártását és ismertetik a repülést. A gyár vezetősége természetesen teljesen díjtalanul oktatja a tanfolyam hallgatóit, akiknek ezzel akar módot nyújtani arra, hogy tudásukat kiegészíthessék, ami elsősorban a hallgatóknak haszna, de haszna a gyárnak is, amely intelligensebb munkásokat kap és dokumentálja a munkásoknak a gyárhoz tartozandóságát.

Az idei tanfolyam még csak kísérlet. De ha az érdeklődés továbbra is olyan lesz, mint amint eddig megnyilvánult, akkor jövőre az oktatást még jobban kiépíti Vigyázó László. Ebben az esetben a gyáron kívül álló specialistákat is bevonják a tanításba, míg most főképpen a gyárak mérnökei tanítanak, akiken kívül Benkert György ipariskolai tanár tagja a tanári testületnek. Benker a technikai rajzot tanítja hetenként kétszer két órában. Az acélok kezeléséről Stetanescu Aurél és Bárd Oszkár mérnökök, a fa feldolgozásáról Jonescu és Szoyka mérnökök, a drótnélküli táviratozásról Olopanu mérnök és Reitter Iván főmérnök, a szövetek gyártásáról Petrescu Miklós mérnök aligazgató és a repülésről Orcin mérnök tart előadásokat. Az előadások nagy részét kiűn román és külön magyar nyelven tartják. A repülés ismertetését vetített képekkel teszik szinessé. Mint fontosabb említettük a gyárak igazgatósága a nagy közönség érdeklődését is szívesen veszi. Az április közepétől június végéig tartó tanfolyamokra a gyárak igazgatóságánál lehet jelentkezni. Az előadásokat az ipariskola épületében tartják

Harminc halott a svájci vasúti katasztrófánál.

— A borzalmas bellenzonai vasúti szerencsétlenség. — Altlíblag Helfferich is elpusztult. —

Berlinből táviratozzák: A svájci bellenzonai rémes vasúti szerencsétlenségről az alábbi részletek érkeztek:

A halottak száma jóval nagyobb, mint azt az első jelentések közölték. A vasúti szerencsétlenség színhelyén tegnap délutánig

harminc halottat és harminc súlyos sebesültet találtak.

Az áldozatok között vannak a négy mozdony vezetői is. A luganói német konzulátus megállapítása szerint Helfferich német birodalmi képviselő és édesanyja is szörnyethaltak a katasztrófa alkalmával. A halottak nagyrészének személyazonosságát még nem sikerült megállapítani, mert teljesen szénné égtek.

Motta svájci szövetségi tanácsos és a svájci vasutak vezérigazgatója Bellenzobába utaztak. A

— Elkészült utlevelek. A timisoarai utlevélhivatalnál a következők vehetik át kész utleveleiket: Radics Julia, Bende Károly, Kovács Sarolta szül. Singer, Bibel Antal, dr. Molnár Gyula, Schosberger Róza szül. Reichendt, Kiesling József, Reiszek Viola, Berger Henrik, Negulescu Mária, mind Timisoaráról. Csenky Sarolta szül. Schmidt és Crisan Silvius Ujaradról.

nyomban megkezdett előzetes vizsgálat kiderítette, hogy a Luzernből érkező gyorsvonat összeütközésekor a Milanóból érkező vonat egy gázzal világított kocsjá felrobbant és kigyulladt.

A kocsinak valamennyi utasa bennégett.

Valószínűnek tartják, hogy a meghalt utasok nagyrésze német volt. A szerencsétlenség anyagi kára is igen nagy.

A Neue Badische Landeszeitung értesülése szerint a tragikus körülmények között elhunyt Helfferich képviselő olaszországi utjáról visszatérőben a választási hadjáratban most akarta elmondani első beszédét. Berlinben úgy tudják, hogy Helfferich már kordában megérkezett és nincs az áldozatok között. Táviratoztak kerületbe Mannheimba és Rahaubá, de innen még semmi hír nem érkezett.

— Zombolya új állomásfőnöke. Osztója Meto timisoarai-temesvári állomásfőnököt a közlekedésügyi miniszter saját kérelmére Zombolyára helyezte át. Az új timisoarai állomásfőnök kinevezéséig az állomásfőnöki teendőket Sztankovics Miklós helyettes főnök látja el.

— A merénylő diák fogsága. Bucurestiből jelentik: Mota diák vizsgálati fogságát a vádtanács meghosszabbította.

— A belgák és a német jóvátétel. Párisból táviratozzák: A lapok brüsszeli jelentés alapján írják, hogy a belga kormány a szakértők jelentését elfogadja ugyan a német jóvátételei kérdés rendezésére vonatkozólag, azonban hivatalos határozatot, csak Theunis és Hymans Poincaréval való tanácskozása után fog hozni.

— A magyar főbiztos Londonban. Londonból táviratozzák: Smith, Magyarország népszövetségi pénzügyi főbiztosa ma ideérkezett.

— Rádiótelefon Romániában. Bucurestiből táviratozzák: Bucurestiben megkezdte működését az a bizottság, amelyet a közlekedésügyi miniszter delegált a rádiótelefon Romániában való rendszerezés kérdésének megoldására. A szakbizottságnak tagjai: Lalescu Traian műegyetemi tanár, Sturcea a drótnélküli távirószolgálat igazgatója és Cerches postaiügyi vezérigazgató. A bizottság már elkezdte a rádiótelefon bevezetéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet a parlament a húsvéti szünet után fog letárgyalni. Románia legelső rádiótelefon felvevő állomását Clujon—Kolozsváron állítják fel, azután pedig többek között állomásokat létesítenek Aradon, Temesváron és Brassóban is.

— Vakmerő betörés Pécskán. Vakmerő betörés történt a napokban Pecica Romana-Románpecska községben. Bonta Demeter pécskai gazdálkodó lakásáról távollétében ismeretlen tettesek elloptak 13700 lej készpénzt s egy 45 ezer lejről szóló bankbetéti könyvecskét. Amikor a gazdálkodó hazaérkezett, azonnal szemébe tűnt a feltört szekrény és azonnal a csendőrségre sietett feljelentést tenni. A csendőrség erélyes nyomozást indított a tettesek után.

— Szélütött aradi főpincér. Sulyos tragédia érte Arad egyik közismert főpincérét, Rosenzweig Samut. Ma reggel a Metropol kávéházban reggelizés közben baloldali szélütés érte és eszméletlen állapotban szállították lakására. Rosenzweig Samu több aradi kávéházban és étteremben működött és hosszabb idő óta főpincére az aradi Lloyd klubnak. Állapotában a délután folyamán javulás mutatkozott.

— Érdekes kilakoltatás Aradon. Érdekes lakásügyben hozott elmarasztaló ítéletet az aradi járásbíró. A Château Palugyai cég keresetét indított Domány József ellen kilakoltatás céljából. A bornyagykereskedő cég néhány évvel ezelőtt vásárolta meg a házat Domány Józseftől, akivel az első emeleten levő hatszobás lakás bérletárszerződést kötött. A nyáron az új háztulajdonos cég üzletvezetője arról értesült, hogy Dományék lakásukból kiadtak egy szobát albérletbe Serbanescu György aradi gyárigazgatónak. Érdeklődtek Dományéknál, akik kijelentették, hogy az igazgató csak vendég és nem adtak ki albérletbe lakást. Később bebizonyosodást nyert, hogy Dományék az albérleti viszonyt eltűntették és ezen az alapon kérte a háztulajdonos Domány kilakoltatását, amit a bíróság el is rendelt. Dományéknak augusztus elsejéig el kell költözni lakásukból.

— A jugoszláv külügyminiszter különös franciaországi útja. Belgrádból jelentik: Nincsiccs jugoszláv külügyminiszter tegnap este hirtelen Marseillebe utazott. A látogatás céljával hivatalosan azt hozzák fel, hogy a miniszter beteg anyjának a meglátogatására utazott a francia kikötőbe, de az elutazás tulajdonképeni célját másban kell keresni. Beavatott politikai körök véleménye szerint Nincsiccs Párisból nyilvánított egyenes kívánságra utazott Franciaországba, ahol tudni akarják, hogy Jugoszláviának mi az álláspontja a besszarábiai kérdésben. Belgrádban az a felfogás uralkodik, hogy ez a kérdés nem tartozik a román—szerb szövetségi viszony kereteibe.

— Kilátástalan a budapesti szedősztrájk. Budapestről táviratozzák: A nyomdász-sztrájkban még mindig nincsen megegyezés. Ugy a nyomdászok, mint a főnökök mereven kitartanak álláspontjuk mellett és ezidő szerint a megegyezés még nagyon távol áll. A Magyar Sajtó, amely a budapesti napilapok közös kiadása, mai számában közli a nyomdai főnökök egyesületének nyilatkozatát. A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a főnökök a bérek tekintetében elmentek a legvégsőig. Az a körülmény, hogy az iparra rendkívül súlyos megterhelést jelentő engedelményeket a nyomdászok főbizalmi férfiai elvetették, igazolja, hogy a főbizalmi férfiak nem képviselik a munkások igazi érdekeit. A főnökök által felajánlott bérek olyan magasak, hogy egyetlen iparágban sincsenek ilyen magas fizetések, nem is beszélve a szellemi munkásokról. A főnökök egyébként el vannak szánva, hogy továbbra is kitartanak álláspontjuk mellett.

— Hitler rohamcsapatainak bünpere. Münchenből táviratozzák: A Hitler-puccsban résztvevő rohamcsapatok ellen folyamatba tett bünpör tárgyalása megkezdődött. A tárgyalás első fázisa a közönség kizárásával folyik le.

— Kifogták a Dunából Edeskuthy Jenő holttestét. Budapestről táviratozzák: Edeskuthy Jenő ásványvízkereskedő holttestét, aki még március elején öngyilkossági szándék bál a Dunába ugrott, ma Tolnamegyében kifogták. A holttestet Edeskuthy hozzátartozói agnoszkálták.

— Halálos baleset. Sulyos kimenetelű baleset történt a napokban Ágris község közelében. Grozescu János drauzi lakos a textilgyár iparvasutóján utazott, véletlen folytán kiesett a kocsiból, a vágányok közé került és a robogó vonat halálra gázolta.

— Három hónap felségértésért. A timisoarai büntetőtörvényszék előtt ma Illis Sándor 60 éves galoccai lakos állott vádlottként, akit felségértéssel és nemzetgyalázzással vádoltak. A törvényszék Illis Sándort jogerősen háromhavi fogházbüntetésre ítélte.

— Megverte az anyját. Bickel Antal ujfaluasi 34 éves gazdálkodó a timisoarai törvényszék két hónapi fogházbüntetésre ítélte, mert 62 éves anyját súlyosan bántalmazta.

Gyermek zoknik, patent harisnyák minden színben

„HELLAS“

harisnya és rövidáru üzletben ARAD, Lúthéranus templom mellett.

Angolok a cseh földreform ellen.

— Ugyiszólván elkobozták az angol földbirtokokat. —

Londonból táviratozzák: A Times legújabb száma ólesen bírálja a cseh földbirtokreformot. Azt fejtegeti, hogy a földbirtokreform végrehajtásakor, a kisajátítások alkalmával számos nagy és értékes olyan földbirtokot, amely angol állampolgárok tulajdonát ké-

pezte, csekély vételárért váltottak meg, ugyiszólván elkobozták. Angliában a cseh földreform ilyen végrehajtása nagyon kedvezőtlen benyomást keltett. Hírek szerint az angol kormány a megkárosított angol állampolgárok nevében a cseh kormánynál kifogásokat emel.

Véres royalista merénylet Párisban.

— „A király rikkancsai“ lelőttek egy anarchista vezért. —

Párisból jelentik: A francia fővárost újabb revolveres merénylet tartja most izgalomban. Az az elkeseredett harc, amely a párisi anarchisták és a royalisták között már hónapok óta folyik és amelynek legutóbb az Action Française royalista lap szerkesztője és Leon Daudet, az ismert író fia estek áldozatul, most újabb áldozatot követelt.

Az elmúlt éjszaka Saure ismert párisi anarchista vezér ellen gyilkos merényletet követtek el.

Saure sétált az uccán, amikor eléje állt több fiatalember, akik közül az egyik revolvért rántott elő és löbbször az anarchista vezérre lőtt. Saure súlyos sebektől borítva összeesett. A mentők azonnal a kórházba szállították, de életben maradásához kevés a remény. A rendőrség megindította a nyomozást és kiderült, hogy a merényletet a Camelots du Roy (a király rikkancsai) nevű royalista egyesület tagjai követték el. Több letartóztatás történt.

— Izraelita istentisztelet. Az aradi neolog izr. templomban szombaton (peszach utolsó napján) kétszer lesz maskir, reggel háromnegyed 7 és délelőtt 10 és fél órakor kezdődő istentisztelet keretében, utóbinál hiszónoklat is lesz.

— Harisnyák, keztyűk, csipkék, himzések, rövidárúk, kalapok Hoffmann Sándor cégnél Arad, Bulev. Reg. Maria 12. Állami, megyei és városi tisztviselők, kik ezt igazolni tudják, a hét végéig 20 százalék kedvezményben részesülnek.

— Az új lakbértörvény által előírt lakbérmegállapítás iránti kérvények legkésőbb április 26-ig adhatók be. Kérvényblanketták kizárólag Pichler-nél Arad, Bohus-palotában.

— Waldbauer—Kerpely vonós-negyese április hó 30-án, szerdán Aradon, a Kulturpalotában egy hangversenyt ad. Jegyek Scherhág-nál.

Eibocsátott bankigazgató.

(Egy Bécsi bank uzsorája.)

Bécsi szerkesztőségünk jelenti: A Deutsche Kreditanstalt, nagynémet-kampóskeresztes pénzintézet, néhány hónap előtt hétszázmillió kölcsönt engedélyezett Hopfner vendéglősnek és szállodásnak a hietzingi Parkhotel részvénytársasággá való átalakításához. Mikor Hopfner a pénzért jelentkezett, a pénztár a hétszáz millióra szóló nyugta ellenében csak ird és mond öt millió koronát akart kifizetni. Mikor Hopfner ez ellen tiltakozott és magyarázatot kért, a banktól azt a választ kapta, hogy a hétszáz millióból hatszázkilencvenöt milliót az előzetes költségek fejében vonnak le. Természetesen Hopfner ezt nem tűrte, ügyvédje útján rendőrségi feljelentéssel fenyegetőzött, mire a jeles pénzintézet levonás nélkül kifizette a hétszáz milliót. A bank eljárása ellen annak egyik igazgatója, Heim Lajos, a Wiener Bankverein volt igazgatója is kifogást emelt és Hopfner előtt megbotráncozá-

sának adott kifejezést bankja marogatartása felett. A Deutsche Kreditanstalt ezért Heim igazgatót végkielégítés nélkül elbocsátotta. Az általa indított végkielégítési per minapi tárgyalásán derült ki ezek az épületes dolgok.

Aradi mozi hírek.

* Az Apolló és Uránia mozgószínházak a görögkeleti nagybójt miatt, pénteken és szombaton nem tartanak előadást.

* Az eleven máglya lesz az Uránia mozgószínház vasárnapi nagyszabású filmbemutatója. Sardou Viktor a Haza című világhírű drámája után készült a kép, amelynek témája a németalföldi szabadságharc csodálatos történelméből van merítve. A darab minden jelenete egy-egy szép forradalmi kép.

* Kacagó estéket rendez vasárnap és hétfőn az Apolló mozgószínház. A legmodernebb burleszk képek kerülnek vetítésre, Hallrom Boy és Fatty mulattató alakjai tűnnek elő a vásznan és ötletes, csodálatos produkciókkal nevetetik meg a közönséget.

* Erzsébet osztrák császárné nagy szabású történelmi film a jövő héten kerül bemutatásra az Apollóban.

Jön!

Jön!

Erzsébet osztrák császárné

az Apollóban.

Sport.

— Magyar—brandenburgi válogatott mérkőzés. Budapestről táviratozzák: A magyar válogatott fociballsapat vasárnap Berlinben mérkőzik a brandenburgi kerület válogatottjaival. A magyar csapat összeállítása a következő: Zsák, Fogel II., Mandl, Tóth, Orth, Blum, Braun, Molnár, Opata, Eisenhoffer, Jenny.

KÖZGAZDASÁG.

A bécsi kereskedelem válsága.

(Beszélgetés Berg kereskedelmi tanácsossal, a Creditorenverein igazgatójával.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A végzetes frank-kontrafin és a tőzsdei baisse nemcsak a pénzügyvilágot, de a kereskedelmet is megrendítette. Ma Bécsben száz egyszáz között kilencven krónikus inszolvenciában szenved. Egyik inszolvens cég a másikat tartja, mivel minden nyílt fizetéseképtelenség számos más kereskedőt rántotta magával. Ez az oka annak, hogy habár mindenki tisztában van a helyzettel, a fizetéseképtelenségek hivatalos száma elenyészően csekély. Mivel a bécsi kereskedelem közvetítő voltánál fogva a szomszédos utódállamok kereskedelmi életére is hatást gyakorol, kérdést intéztünk Berg dr. kereskedelmi tanácsoshoz, a hitelről egyesület, a Creditorenverein igazgatójához a bécsi kereskedelem válságára vonatkozólag. A kérdésre a következő választ kaptuk:

— A bécsi kereskedelmet a frank-hausse súlyosan érintette. A kereskedők is spekuláltak és Franciaországban nagy összegeket vásároltak. A vételösszegekkel azonban a frank további esésére számítva adósok maradtak. Főként a luxus-, textil- és rokonkereskedelemben érezhető ez. A kereskedők javarésze azonban már a vételnél hat hónapi haláldékot kötött ki, úgy, hogy momentán nem fenyeget veszély. Súlyosabb a helyzet a tőzsdei krach folytán. A baisse hatása két irányú. A kereskedők egy tekintélyes része maga is tőzsdézett és sokat veszített. Másrészt azonban erősen érezhető a pénzügyi, úgy, hogy az üzletek nem mennek. Inszolvencia esetén mostan a kiegyezés is sokkal nehezebb, mivel nincsen készpénz. Már megkötött kiegyezéseket sem tudnak betartani. Az utóbbi időben egyébként a fizetéseképtelenségek száma valamivel megnövekedett. Mi mostan ugyanolyan krízist élünk át, mint tavaly és tavalyelőtt Csehszlovákia. Még nem érkezünk el a krízis tetőpontjára, azonban remélhető, hogy minden erősebb megrázkódtatást el lehet kerülni és csakhamar elmúlik.

A frank-clearing létesítésével immár a bécsi tőzsde vezetői tiszták képet alkothatnak azokról a veszteségekről, amelyeket a bécsi piac a frank-spekuláción szenvedett. A Közlöny bécsi szerkesztősége ma kérdést intézett Popper Ariberg Bernát báróhoz, a bécsi tőzsde elnökéhez, a Wiener Bankverein igazgatójához arra vonatkozólag, hogy miként ítéli meg a helyzetet és a bécsi tőzsdének a szomszédos államok pénzügyaira is kiható kilátásait?

— A legutóbbi Kasszanapon ki derült, hogy a bankok intervenciója folytán az összes veszteségek elvesztették alapjukat. Igaz viszont — folytatta ezután Popper elnök, — hogy ezek a híresztelések erősen túlzottak voltak és nem feleltek meg a valóságnak. Mindazonáltal a tőzsdei kamara és a bankok munkáját nem szabad lebecsülni. A tőzsdei kamara óriási munkát végzett, hogy 48 óra alatt

Megérkeztek Aradra az új ércpénzek.

Rövidesen bevállják az egy és két lejes bankjegyeket.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pénzügyigazgatóság tegnap este távirati értesítést kapott Bucurestiből a pénzügyminisztertől, a melyben utasították az igazgatóságot, hogy az Aradra érkező fém-pénzküldeményt vegye át. A pénz küldemény még az elmúlt éjszaka folyamán megérkezett és azt köcsi kón, erős fegyveres kíséret mellett a pénzügyigazgatóság épületébe szállították. Összesen 234 láda nikkelből készült 1 és 2 lejes fém-pénz érkezett és ezekkel fogják kicserélni a jelenleg forgalomban lévő, a kormány által kiadott egy és két lejes papírpénzjegyeket, ame-

Valutapiac.

HELYI VALUTAÁRAK. (Április 24.) Francia frank 13.10, svájci frank 34.35, dollár 193, dinár 2.40, szokol 5.78, lira 8.75, angol font 865. Kifizetések: Budapest külföldi 380, belföldi 420, Bécs 368, Prága 5.84, Zürich 34.30, Milano 8.68, London 860, Páris 13.05, Newyork 192, Belgrád 2.45.

ZÜRICHI NYITÁS. (Április 24.) Amsterdam 209.75, Newyork 564, London 247350, Páris 37.35, Milano 25.20, Prága 16.63.75, Budapest 0.0080, Belgrád 7.15, Bucaresti 2.97.50, Bécs 0.0079.37.50.

ZÜRICHI ZÁRLAT. (Április 24.) Amsterdam 209.75, Newyork 563, London 2469, Páris 36.50, Milano 25.10, Prága 16.63.50, Budapest 0.0080, Belgrád 7.15, Bucaresti 2.97.50, Bécs 0.0079.37.50.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Április 24.) Kifizetések: Páris 13, London 850, Newyork 193, Milano 8.65, Zürich 34.25, Bécs 0.0027.40, Prága 5.70, Budapest 0.0022. — Valuták: Napoleon 735, léva 1.30, török lira 1.08, angol font 830, francia frank 13, svájci frank 34, lira 8.80, drachma 3.80, dinár 23.8, dollár 192, lengyel marka 0.00023, osztrák korona 0.0028.50, magyar korona 0.0025.50, szokol 5.80.

BUDAPESTI DEVIZAKÖZPONTJEGYZÉSEI. (Április 24.) Belgrád 1020—1050, Bucaresti

tisztában lehessen a helyzettel. Az általunk létesített frank-clearing munkája folytán immár kitűnik, hogy a veszteségek korántsem olyan nagyok, mint a múlt héten ennek híre járt. A frank-vesztések mindössze 50 millió francia frankra rúgnak, amelynek kiegyenlítése az osztrák pénzügyi számlára bagatell ügy.

— Ami a bankok tőzsdei intervencióját illeti, úgy ez nemcsak a kösztyűletek biztosítására szorítkozik, hanem a kurzusok támogatására is kiterjed. Mindent összevéve, a bankok mindent megtesznek, hogy a krízis minél hamarabb elmúljen.

lyeknek nagy része már teljesen elrongyolódott. A ládákban érkezett kísérőirat nem tünteti fel, hogy egy-egy láda milyen összeget tartalmaz, de valószínű, hogy több millió névértékű aprópénz van a ládákban és az is valószínű, hogy több szomszédmegyét is az aradi igazgatóság fog az új pénzekkel ellátni. Az igazgatóság úgy intézkedett, hogy mindaddig, amíg a miniszteriumtól a kicserélés módjaira nézve a pénz kibocsátására vonatkozólag nem érkezik utasítás, addig a pénzküldeményt nem hozzák forgalomba, hanem továbbra is az igazgatóság pénztárfelügyelőségében őrzik.

420—440, London 352600—362500, Milano 3580—3700, Prága 2375—2450, Newyork 80400—82700, Páris 5200—5370, Bécs 113.35—116.55, Napoleon 285600, A takarékkorona ártolyama 119.

BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDEZÁRLAT. (Április 24.) Magyar Hitel 750.000, Osztrák Hitel 230 ezer, Salgó 782.000, Rima 150.000, Ganz Danubius 4.425.000, Kőszén 3.720.000, Szlavonia 114.000, Csákor 3.700.000, Sibirsk 160.000, Csáky 24.000, Ofa 520.000, Hazai Takarékszövetkezet 5.540.000, Kereskedelmi Bank 1.680.000.

— Uj vámtarifák, Bucurestiből jelentik: A legfelsőbb vámbizottság tegnap esti ülésén foglalkozott a textilárak behozatali vámitételeivel, de határozatot még nem hozott. Megállapította a bizottság a legfelsőbb gazdasági tanács által szabaddá tett áruk kiviteli illetékét, amelyek a következők: finom sajt kilogrammonként 45 lej, kondenzált tej 40 lej, hal-konzerv 30 lej, gyapju szövet 1 lej, lábbeli 5 lej és cserzett bőr 10 lej.

— Román áruk váma Görögországban. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: Az athéni román követség jelentése alapján a külügyminiszterium értesíti a Kamarát, hogy a görög kormány három hónapra meg hosszabbította a román árukra eddig érvényben lévő vámitételek alkalmazását.

Hogy áll a lej?

1924. április 24-én 100 lejért ártak:

Nálunk:

2.94 svájci frankot,
7.70 francia frankot,
38.000 külföldi magyar koronát,
41.000 effektív magyar koronát,
42.000 belföldi magyar koronát,
36.800 osztrák koronát.

Zürichben 2.97-50 frankot.

Budapesten 42000—44000 K-1

— Légi közlekedés Bucuresti, Galati és Cetatea Albă közt. Junius elsején nyílik meg Románia első légi közlekedési vonala. A hadügyminiszteriumban teljesen kész a terv és Junius elsején már megindul a tengerszállítás Bucuresti, Galati és Cetatea Alba közt. A légvonalnak három állomása lesz, ahol a gépek benzint és olajat vesznek. Az utvonalon egyelőre két rádír állomás van, Bucurestiben és Galaton. Az utat olasz és angol gépekkel bonyolították le. A közel 300 kilométernyi utat 3 és fél óra alatt teszik meg. A gépeket a legkiválóbb katonai pilóták vezetik. Egyelőre teherárú szállítására használják fel a légvonalat. Később személy szállítás is lesz. A díjak a gyors és expresszvonatok díjai közt lesznek. E vonal bevezetése után az ország több irányában behozzák a légi járatokat.

— Önálló valuta Palesztinában. Londontól táviratozzák: Jeruzsálemi jelentések szerint Palesztinában már előkészületek folynak az önálló valuta bevezetésére.

— Az angol világkiállítás megnyitása. Londontól táviratozzák: V. György király ma délelőtt Wembleyben óriási néptömeg jelenlétében nyitotta meg a brit birodalmi kiállítást. A király beszédét radio telefon utján is lehetett hallani ezer meg ezer kilométer távolságokban. A walesi herceg, aki a kiállítás elnöke, arra kérte a királyt beszédében, hogy nyissa meg azt a kiállítást, amely azt bizonyítja be, hogy Anglia a béke szolgálatában áll és az emberiség javára törekszik. A király meglegedését fejezte ki a kiállításon látottak fölött és beszédében hangsúlyozta, hogy a kiállítás a legjobb bizonyossága annak, hogy különböző vallású és fajú népek hogyan tudnak szabad együttműködésben élni az angol állam közösségében. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a kiállítás az egész emberiség javát fogja szolgálni.

Jön! Jön!
Erzsébet osztrák császárné
és Apollóban.

A szerkesztésért felelős:
KÖCSY JENŐ
feln.

Cenzurat: Prefectura Judetului

Megkaptam a legjobb patkányirtó szert,

kerem egy próbairtást, míg patkány mutatkozik, semmiféle díjazást nem fogadok el.

Fried Ignacz

patkányirtó, Arad, Str. Jelelor 16. (Háromveréb-ucca 4. szám.) 2895

A Kortina.

A függönyhúzó művésze.

A közönség csak egyet lát: a függöny felmegy, a függöny lemegy. Arra alig gondol valaki, hogy a függönynek is van lelke. A szinpadai függöny sokszor több hangulatot tud kifejezni, mint a színész, aki befejezi utolsó mondataival a felvonást. A szerzők gyakran adnak utasítást a kurtinahúzásra vonatkozóan, hogy a függöny gyorsan le, vagy lassan le, egyéb instrukciót azonban nem igen adnak. Jó színháznál a kurtinahúzó is művésznek kell lennie. Különösen a régi szinpadai függönyöknél tapasztalhattuk ezt, amikor felülről lefelé és alulról felfelé gördültek a függönyök. Ma már a szétnyíló és összecsapódó függöny a divat. Nagy színházainkban függönyhúzógépek működnek, de a gépet élő ember kezeli, aki húzáskor, vagy leengedéskor a saját szívét, lelkét, hangulatát, bánatát, jókedvét, keserűségét, vagy mérgét beleöntheti a függöny mozgásába.

Drámai felvonásvégén fokozza a hatást, ha szomorúan, lassan csukódik össze a függöny két szárnya. Viharos kacagást kiváltó utolsó bohócati mondat után a függönynek villámgyorsan, pajzánul kell leereszkedni és hirtelen összecsapódnia.

A kurtinahúzó szabályozni tudja a tapsot. Rapszódikus, szinte dübörgő mondatok repülnek a drámai hős, vagy hősnő szájából. Izzó a hangulat. Érzik, hogy itt a felvonásvég. A kurtinahúzó, aki hátul lélekzetviszafojtva figyeli az utolsó szavakat, maga is izgalomba jön, izgalomban megmozdítja a zsinórt, a közönség látja, hogy fönny már mozognak a függöny redői, készíti tapsolásra a tenyereit, s mire a függöny tényleg ereszkedik lefelé, már kész a tapsorkán.

Tapsra éhes művészek és művésznők dirigálni is szokták a függönyhúzót. Egyik közismert művésznőnk az ujjonc kurtinahúzót így szokta kioktatni a felvonásvégén:

— Három gyors rövid és egy hosszú húzás!

A „három gyors rövid húzás” arra való, hogy az udvarias közönség akár akarja, akár nem, összeverje egy kicsit a tenyerét a függőnyél háromszor megjelenő művésznőnek. A negyedik, „hosszu húzás” erősebb tapsra ingerli a nézőtárat és a tapsot további „húzásokkal” fokozni lehet.

Jaj annak a művésznek, akire a kurtinahúzó haragszik! Rosszindulatu függönyhúzó színészeket, szerzőket keseríthet el.

!!!
Kad.: 4082

Röggelire, uzsonnára, vacsorára, előételnok legolcsóbbak és legizletesebbek a

Kemény-féle huskonzervek

Kaphatók minden jobb fűszer- és csomagolóüzletekben !!

Májpástétom Hasee Gulyások

1/8, 1/4, 1/2 és 1/1 kilós dobozokban.

Frankfurti

páronként és zárt dobozban. Viszont-elárúsítók részére helyi lerakatot.

Hajduska és Társa

ARAD, Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) 7. Telefon 7-33. sz.

KEMENY TESTVEREK huskonzervegyára Salonta-Mara. —: Bihor. 2156

Apró hirdetések.

TUDNIVALÓ AZ APRÓHIRDETÉSEKRŐL. Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket délután 5 óráig vesziunk fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. — A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

ÜGYES villanszerelő segédet (idősebbet) állandó munkára keresek. Gáspár műszerész Arad, Str. Horia No. 2. 2441

MINDENES főzőnő keresetik május 1-ére Arad, Str. Cloșca (Szent László-ucca) 8-12. sz. alá, I. emelet Schwarcz Józsefnéhez. Csakis megbízható és uri házaknál alkalmazva volt rendes nők ajánlkozzanak. 2454

MOLNÁR és gépész állandó állást keres májusra. Minden őrleési eljárásban járta. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2458

Varga és Rosenfeld villamos világítási vállalat
ARAD, új Neuman ház.
Csillár salon!!
Díjtalan költségvetés !!

Reusz Sándor

a Temesvári Sörfőzde R. T. főraktára ARAD, Bul. Regele Ferdinand I. No. 33. (Boros Béni-tér) 5.

Legmodernebb pasteurizáló telepét üzembe helyezte.

Pasteurizált söre hónapokig eláll!

Hűtőtelep !! 2223 Jéggyárak !!

Jég elsörendűen kifagyasztva egész nap kapható.

JÓ FIZETÉSSEL bejáró szakácsnő felvétetik. Cim Herczog Arad, Str. Brațianu (Weitzer-ucca) 15. 2462

Lakás.

MICALACA-NOU (Ujmikelaka) Strada Cioctea 14. szám alatt butorozott lakás május hó 1-ére kiadó gyermektelen házaspárnak. 2455

Vétel és eladás.

GYERMEKÁGY, servisek, háló berendez, ebédő szőnyegek, scheslon terítők, kávécsészék, evőeszközök, berakott kuzetták, antik szekrény, ágyak, csillárok, arany terítő, horgolt terítők, 1 ablakra függönyök, csipke ágyterítő, képek, asztalok, székek, vaságy, dísz tárgyak, férfi és női ruhák, varrógép, arany karcsattóra, ezüst retikül, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

GUMMIKABATOK 780 lejtől Kezdeve nagy választékban kaphatók Muzsaj József férfiruha áruházában Aradon a színházzal szemben. 2457

OLCSÓ ÉS SZÉP húsvéti ajándékokat szerezhet be Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. e. jobb. 1000

REUMA szesz, kftinően bevált szerköszvény, csusz, idegzsába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 54

HASZNALT OLOM megvételre keresetlek. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ARADON, belváros szívében jövedelmező üzletes ház, átadó évi egymillió lejt forgalmazó fűszerüzlettel, italméréssel, négyszoba, fürdőszobás lakással hétszázötvenezer lejtért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.020

GYÖNYÖRÜ, belvárosi modern magánház átvehető négyszoba, elő, fürdő, cselepszobás lakással, parkirozott nagy udvarral 520.000 lejtért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.020

Üzletek.

BELVÁROSI nagyforgalmu sarok fűszerüzlet, évekre szóló szerződéssel, kedvező áron eladó. Értekezni Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.020

BELVÁROSBAN biztos megélhetést biztosító élelmiszerüzlet 8000 lejtért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.020

NAGY raktár Aradon legforgalmasabb főútvonalon kiadó. Érdeklődők adják le címüket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 2461

Különféle.

ELVESZETT Aradon Str. Nicolae Grigorescu (Munkácsy), Str. Mocioni (Orczy), Str. Ghiza Birta (Varjassy-uccában) 1/2 pár férfi cipő. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja azt le Arad, Calea Radnei (Radnai-ut) 35. Piskótagyárba. 2460

OCCASIO

cipész-üzlet teljes berendezéssel, varrógéppel stb. jó vevőkörrel olcsón eladó. Értekezni C. F. R. menetjegy-irodában, Arad, Str. Barilja 3. (Rákóczi-u.) 2120

Rece csipkék (Filé)

olesó áron eladó.

Arad, Piața Sft. Sava (Kelemen-tér) 6. sz., földszint 3. 2459

Belvárosi magánház

három szoba, fürdőszoba stbivel 300.000 Lejtért sürgősen ELADÓ.

Bővebbet: Wallinger-irodában, Arad, (Földes-patkával szemben.) 15036

Kiadó lakásokat keresünk.

Értekezni C. F. R. menetjegy-irodában Arad, Str. Barilja 3. (Rákóczi-u.)

Háztulajdonosok figyelmébe

Biztos vevőkörrel sürgősen keresek kisebb-nagyobb házakat megvételre. Értekezni C. F. R. menetjegy-irodában, Arad, Strada Barilja 3. (Rákóczi-u.) 2118

150.000 Lejjel társulnék

realis üzlethez vagy iparvállalat-hoz, ahol a tőkére teljes biztosítékot kapok. Ajánlatokat „Társ” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 400

Olcso háztelkek

200 négyszögölesek eladó k 2448 14.000 és 18.000 Lej részletfizetés mellett kaphatók. Muntean és Flora, Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 10. ujjazám.

Gépesz,

Diesel szivógáz, vagy bármilyen üzemi malomban 366 állást keres. Bárminő gépek szakzerű kezelését vállalja. Cim: Horvát Mihály gépész, Zeombolya, Vekerde-u. 1506. sz.

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban ::

kapható a kiadóhivatalban

Tiberiu Soltész cérna és fonalárak gyári raktára, Arad, Strada Matel Corvin 1. szám Nagy raktár mindennemű perzsa- és smirna gyapju-fonalakban. 243